

УДК 657

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТІ

Студ. Л.М. Коров'яковська, гр. БОА-13

Науковий керівник доц. В.С. Амбарчян

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою дослідження є розкриття теоретико-методичних та практичних аспектів організації аудиту нематеріальних активів на підприємстві.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні завдання: встановлення мети та завдань аудиту нематеріальних активів, розкриття процедур оцінки суттєвості при плануванні аудиту, оцінка аудиторських ризиків, розробка програми аудиту нематеріальних активів, визначення аудиторських процедур для отримання доказів, оцінка правильності визнання в обліку розроблених компаніями комп'ютерних програм.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом даного дослідження є нематеріальні активи підприємства. Предметом дослідження є теоретичні та практичні положення аудиту нематеріальних активів на підприємстві.

Методи та засоби дослідження. В процесі дослідження застосовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання. З-поміж загальнонаукових методів доцільно виокремити спостереження, індукцію, аналогію, аналіз, синтез, порівняння, формалізацію. До спеціальних методів належать інвентаризація, оцінка, перевірка документів, аналітичний метод, групування, експертиза, тестування.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Наукова новизна полягає в постановці, теоретичному обґрунтуванні та вирішенні комплексу питань, пов'язаних з організацією аудиту нематеріальних активів на підприємстві, що має істотне значення для підвищення якості аудиту та обґрунтованості прийняття управлінських рішень.

Результати дослідження. Згідно П(С)БО 8 нематеріальний актив – це «немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований»[1]. Немонетарні активи - усі активи, крім грошових коштів, їх еквівалентів та дебіторської заборгованості у фіксованій (або визначеній) сумі грошей.

Мета аудиту нематеріальних активів полягає у висловленні аудитором незалежної думки про достовірність інформації щодо нематеріальних активів у фінансовій звітності, що потребує встановлення відповідності застосовуваної методики бухгалтерського обліку, нормативним актам та внутрішнім положенням.

Основними завданнями аудиту нематеріальних активів є:

1. вивчення складу нематеріальних активів за даними первинних документів і облікових реєстрів, підтвердження права власності на них;
2. оцінка стану синтетичного і аналітичного обліку нематеріальних активів;
3. оцінка системи внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку нематеріальних активів для розрахунку властивого ризику та ризику контролю;
4. перевірка своєчасного і повного відображення в бухгалтерському обліку операцій з нематеріальними активами відповідно до вимог законодавства України;
5. своєчасне проведення інвентаризації нематеріальних активів, виявлення її результатів і відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

При проведенні перевірки аудитор повинен взяти до уваги наступне:

1. не можуть вважатися нематеріальними активами якості громадянина, його спеціалізація, трудова здатність;
2. факт наявності активів повинен підтверджуватися документами;
3. початкова вартість нематеріальних активів має визначатися із дотриманням принципу історичної собівартості;
4. методика нарахування амортизації має відповідати встановленим нормативним вимогам;
5. процедури ведення обліку розроблені та впроваджені із дотриманням вимог Міністерства фінансів України щодо обліку нематеріальних активів.

Послідовність проведення операцій з аудиту нематеріальних активів повинна бути такою: вивчити положення про облікову політику підприємства; оцінити рівень надійності системи внутрішнього контролю шляхом проведення тестування; провести аналіз руху нематеріальних активів; скласти план аудиту нематеріальних активів; проаналізувати склад нематеріальних активів; провести інвентаризацію нематеріальних активів; перевірити правильність оцінки нематеріальних активів; оцінити правильність застосовуваної методики обліку нематеріальних активів; перевірити повноти розкриття інформації щодо нематеріальних активів у фінансових звітах та примітках.

В обов'язки аудитора входить перевірка нарахування щомісячної амортизації об'єктів. Зробити він може це декількома способами – прямолінійним, зменшення залишкової вартості та прискореного зменшення залишкової вартості. Зазвичай нарахування амортизації здійснюють прямолінійним методом, а термін експлуатації не перевищує 5 років.

Для деяких суб'єктів господарювання цей термін є завеликим, оскільки компанії, які створюють програми та користуються ними, здійснюють їх постійне оновлення. Оновлені версії програм, що суттєво відрізняються від попередніх, класифікуються обліковцями як новий нематеріальний актив. В такому випадку виникає питання: як списати залишкову вартість старої версії програми протягом звітного періоду, якщо передбачалося проводити амортизацію протягом ще 4 років корисного використання об'єкта. В даному питанні рекомендується встановлювати підприємству строк корисної експлуатації один рік та зазначати його в документах, нараховувати амортизацію за рік і лише після повного зносу нематеріального активу, використовувати нову програму або нову версію програми.

Висновки. В результаті проведеного дослідження розкрито методику аудиту нематеріальних активів підприємства та надано рекомендації щодо правильності нарахування амортизації для інтелектуальних активів, що постійно вдосконалюються.

Ключові слова: аудит, нематеріальні активи, внутрішній контроль, амортизація.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс]/ Затв. наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999 № 242. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
2. Виноградова М. О. Аудит: навчальний посібник / М. О. Виноградова. – К. ЦУЛ, 2014. – 500 с.
3. Немченко В. В. Аудит (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту): навчальний посібник / В. В. Немченко, О. Ю. Редько. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 852 с.
4. Огійчук М. Ф., Утенкова К. О. організація і методика аудиту: навчальний посібник / М. Ф. Огійчук, К. О. Утенкова. – К.: Алерта, 2016. – 304 с.